

Raportti Lasten ja nuorten ääni Euroopassa - hankkeen kickoff-tilaisuudesta 17.9.2021

Lasten ja nuorten ääni Euroopassa -hankkeen kickoff-tilaisuus järjestettiin perjantaina 17.9.2021. Tilaisuus oli suunnattu kaikille lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen tukemisesta kiinnostuneille valtionhallinnon asiantuntijoille. Kickoff-tilaisuuden tavoitteena oli esitellä Lasten ja nuorten ääni Euroopassa –hankkeen sekä kansallisen demokratiaohjelman ja kansallisen lapsistrategian toimenpiteet lasten ja nuorten osallistumisen edistämiseksi. Lisäksi tavoitteena oli antaa osallistujille käytännön case-esimerkkejä lasten kuulemisesta valtionhallinnon valmisteluprosesseissa sekä esitellä hankkeen Euroopan tason toimenpiteitä. Tilaisuus järjestettiin Teams-etäyhteyden avulla ja siihen osallistui 69 asiantuntijaa eri ministeriöistä, virastoista ja laitoksista sekä muutamista kansalaisjärjestöistä.

Tilaisuuden avasivat yksikön päällikkö **Niklas Wilhelmsson** oikeusministeriöstä ja CP4Europe-hankkeen projektipäällikkö **Marine Braun** Euroopan neuvostosta. CP4Europe-hankkeen tavoitteena on muun muassa vahvistaa lasten osallistumista, luoda Euroopan laajuinen lasten osallistamisen verkosto ja tuottaa laajemmin saataville erilaisia työkaluja, kuten oppaita ja koulutusmateriaaleja, lasten osallistumisen lisäämiseksi.

Erityisasiantuntija **Liisa Männistö** oikeusministeriöstä esitteli kansallisen demokratiaohjelman toimenpiteitä ja kansallisen lapsistrategian pääsihteeri **Johanna Laisaari** esitteli kansallisen lapsistrategian toimenpiteitä lasten osallistumisen ja kuulemisen edistämiseksi. Alustuspuheenvuoroja seurasivat case-esimerkit, joissa osallistujat saivat kuulla konkreettisista hankkeista, joissa lasten ja nuorten kuulemiseen ja päätöksentekoon osallistumiseen oli kiinnitetty erityishuomiota.

Ensimmäinen case-esimerkki oli lastensuojelulain uudistus, josta kertoi tutkijatohtori **Laura Tiitinen** Lapin yliopistosta. Lastensuojelulakia uudistettaessa oli kuultu nuoria, joilla itsellään oli kokemusta lastensuojelun sijaishuollosta. Merkittävää tässä case-esimerkissä olikin erityisen haavoittuvassa asemassa olevien nuorten osallistumisen tukeminen. Nuoret olivat tuoneet lainvalmisteluun täysin uusia, aikuisilta huomaamatta jääneitä näkökulmia, jotka perustuivat heidän omaan kokemuksiinsa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

916 067 730
+358 9 1606 7730

oikeusministerio@om.fi
oikeusministerio.fi

Toinen case-esimerkki oli ilmastolain uudistus, josta kertoi erityisasiantuntija **Heta-Elena Heiskanen** ympäristöministeriöstä. Ilmastolain uudistuksessa lapsia ja nuoria oli otettu mukaan ja kuultu monin eri tavoin, kuten sosiaalisessa mediassa ja työpajoissa. Erityisen hyvänä oli pidetty mallia, jossa nuoret kuuluivat toisia nuoria ilmastomuutoksesta. Nuorille suunnatun kyselyn vastausten perusteella lapset ja nuoret toivoivat, että heitä kuultaisiin ilmastoasioissa nykyistä enemmän koulukontekstissa.

Lopuksi kuultiin nuorten omia kokemuksia osallistumisesta lainsäädäntöprosessiin. Nuoret SOS-Lapsikylän SOS-Kehittäjänuorista kertoivat, miltä osallistuminen oli tuntunut ja miten osallistumiskokemuksta olisi nuorten näkökulmasta vielä voitu parantaa. Nuoret antoivat osallistujille hyviä käytännön esimerkkejä siitä, miten osallistumistilannetta voidaan tehdä helpommin lähestyttäväksi ja mieluisammaksi, esimerkiksi riittäväillä tauoilla ja yhteisellä ruokailulla.

Puheenvuorojen jälkeen siirryttiin pienryhmäkeskusteluun, jossa tehtävänantona oli keskustella kysymyksestä ”Mitä tarpeita ja ideoita sinulla on lasten ja nuorten osallistumiseen ja kuulemiseen oman työsi näkökulmasta?”. Ideat koottiin yhteiselle Jamboard-alustalle. Pienryhmäkeskustelujen yhteenveto esitetään taulukossa 1.

Teemat	Ideat/tarpeet
Kieli ja tiedottaminen lapsille ja nuorille	<ul style="list-style-type: none"> Selkeä kieli, informointi ja tiedottaminen lapsille ja nuorille Suorat kyselyt ja kysytyt kysymykset Vertaisaktiivisuus/omaehtoinen toiminta
Pienet lapset ja haavoittuvat ryhmät	<ul style="list-style-type: none"> Esiin myös pienempien lasten kokemukset Monenlaisten keinojen hyödyntäminen Osaamista erityisryhmien kohtaamiseen
Käytännön toteutus	<ul style="list-style-type: none"> Pakollinen osallisuuskurssi valtionhallintoon Turvallisen tilan periaatteet ja monikanavainen osallistuminen (”räätälöity” tapa toimia) Pois hankemaisuudesta ja kokeiluista Yhteistoiminnan edistäminen ja ylläpitäminen Valmisteluajan varmistaminen
Koulutus ja tieto aikuisille	<ul style="list-style-type: none"> Osallisuudesta, vaikuttavuudesta, tietoa osallistumisen mahdollisuuksiin vaikuttavista tekijöistä Tietoa lasten/nuorten omaehtoisesta vaikuttamisesta

Lasten ja nuorten arki	<ul style="list-style-type: none"> • Hyödyntää lasten ja nuorten arkiympäristöjä, viedä kuulemisen työvälineitä arkeen (neuvola, varhaiskasvatus, koulu) • Erottaa kuulemisen tavat toisistaan • Selventää, mihin kuulemisella voi vaikuttaa • Yhdessä kuntien kanssa askelmerkit esim. koulun/nuorisotoimen kanssa tehtävään yhteistyöhön
------------------------	--

Taulukko 1. Pienryhmäkeskustelujen yhteenveto.

Tilaisuuden loppuksi esiteltiin kolme vastikään julkaistua käsikirjaa lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen tukemiseksi. Kansallisen lapsistrategian projektisihteeri **Laura Saarinen** esitteli lainvalmistelijoille suunnatut käsikirjat lasten ja nuorten kuulemisesta sekä lapsivaikutusten arvioinnista. Professori **Cath Larkins** puolestaan esitteli kaikille lasten ja nuorten parissa työskenteleville ammattilaisille suunnatun Euroopan neuvoston käsikirjan lasten osallistumisen tukemiseksi.

Loppupuheenvuorossaan **Niklas Wilhelmsson** kertoi hankkeen tulevista tilaisuuksista, niin kansallisella kuin Euroopan tasolla, sekä tulevista julkaisuista ja hankkeen puitteissa tuotettavasta, valtionhallinnon eOppiva-alustalla julkaistavasta koulutusmoduulista, joka käsittelee lasten ja nuorten osallistumista ja kuulemistä.

Jakelu

Tiedoksi